

2 CENTESIMI

Predbrojba za Mornar je izasla 4 k za 3 mjeseca. Početni broj 2 pare.

Abbonamento per la Mornarica: Censura 4 per 3 mesi. Un singolo numero 2 cent.

Abbonamento für die Mornarica: Vierteljährig 4 K. Einzelne Nummern 2 Heller.

OMNIBUS

2 HELLER

Za svjetljenje objava u "Mornar opusku" plaće se za svaku riječ 2 pare. Najmanja pristojba 30 p.

Per le inserzioni d'avvisi nel "Mornarico d'affari" si paga per ogni parola 2 cent. Tassa minima 30 centesimi.

Jedes Wort im "Mornar Anzeiger" kostet 2 h. Die niedrigste Taxe 30 h.

Tizati svaki dan u svim udjelima i svaka u 11 ure prije ponoć.

Esse ogni giorno esultante in demerito a feste alle 11 ant.

Erscheint täglich außer an Sonn- und Feiertagen um 11 Uhr Vormittag.

Uprava i uredništvo — Amministrazione e redazione — Administration und Redaktion: Tiskara LAGINIA i dr., PULA — Via Giulia br. 1.

Presvjetlomu gospodinu

Dru. Ludoviku Rizzi

semajskom kapetanu latre

u Poreču.

Presvjetli gospodine!

Primite i uvažite ovo moje otvoreno pismo.

Svi znamo, kako je nevolja u našem seljačtvu ove godine velika. Negdje silna suša, negdje nagli maljazi dažda i grad uništiti su ljetinu, zagrušili plodne uvala, pokvarili puteve i ceste. Mnogo naših seljana sve od jesei živi na vjeru u trgovca. Ništa bolje nije onim krajevima, koji su prikladili obilato vina, ali ga nemogu prodati u ikoliko prilično cieniu. Mnogi baš stradaju, gladoju. Kako znate, vlada je dala nešto pomoći za krmu i pred malo dana ovlastila je kotarske kapetane, da potroše stanovite svote za ublaženje nevolje. Ali ta pripomoć nije ni iz dalka dovoljna.

Nu, budimo pravedni, središnja vlada u Beču dala je ipak nešto. A pokrajina, naša autonoma uprava, što se znađe do sada nije dala ništa, ili ako je što pomogla, neznatno, kamo, ni koliko? a to nije pravo.

Bilo bi se htjelo, da bude sazvan sabor naše zemlje, pak da obnovimo upravu prema novim zakonima, na koje smo se pogodili i da počnemo raditi. Sabora nam se nije sazvalo. U Beču, kako čete i Vi znati, izpričavaju se tim, da nisu mogli za samu jednu pck-jinu činiti iznimke.

Ali to po mojem mnenju nepriči, da se mi svi izabrani zastupnici naroda sastanemo na privatni pogovor i da se o budi čem složimo, što bismo kao članovi sabora, kad sabor bude sazvan, znali razložiti, odobriti i braniti.

Imamo krvavo potrebitih čista, koje se od pedeset i više godina grade. ... na papiru. Imamo murtre gotove i za neke te ceste i za uređenje vođa. Uz dobru volju mi bismo mogli naći načina, da se o narodu pomogne tim, da mu se dađe prilika, te javnim gradjani zasluži hranu. Kad bude središnja vlada vidila, da smo se dali na ozbilan posao, ona se ne će moći oglašiti, pa kad mi damo od strane pokrajine onaj dio troška, koji pada na pokrajinu i kada to pametno potrošimo, dobiti će se stalno i onaj dio troška, koji bilo po običaju, bilo po zakonu, pada na državu.

Moja je dakle skromna misao, da biste Vi, presvjetli gospodine, pozvali čim prije na dogovor sve naše izabrane zastupnike četarskog sabora, da se o pogovoru o gore navedenim pitanjima i da biste dan, mjesto i dobu javili također Cesariku-Kraljevskom Namjestniku za Primorje, da dodje čitai naše nevolje i naše odluke.

U Beču, na Josipovo 1909.

Dr. Matko Laginja.

VIESTI.

Mjestne.

Još o nepoznavanju hrvatskog jezika sa strane činovnika na željezničkoj blagajni.

Pisem nam očevidar, da na željezničkoj postaji u Puli blagajnica ne zna govoriti hrvatski, čim se čini velika zaprieka prometu. Vidio sam siromašnoga seljaka, koji je hrvatskim jezikom zatražio kartu za

Rieku. Blagajnica mu je odgovorila sa »non capisco«. Tako je to potrajalo preko 5 časova, dok se neko nije smilovao i zatražio za tog siromaka talijanskim jezikom zatraženom kartu. Doista žalostno, da željeznička uprava tako malo obzira ima prema autohtonom žiteljstvu hrvatskom! A kad je zatim jedan Hrvat iz Pazina pitao, koliko stoji karta u Pazin, ona mu je odgovorila njemački i talijanskim. Zaista krasne prilike!

Hrvatsko kazalište.

Kako već javiamo, riešila se uprava našeg kazališta, da nas razveseli ove nedjelje sa uspjelom francuzkom igrom »Je di n st ven m u f e«, kod koje će u ulozi Leonije stupiti prvi put pred naše občinstvo jedna nova glumačka sila.

Da donekle naše čitaoce s tim komadom upoznamo, evo u kratko sadržaja. Molinar, rentier iz Kaora, čovjek u podomaklim godinama, zast Alfrede Jouve-lina trgovca kave, pretvara se, da neizmerno ljubi svoju ženu Auroru, a kad tamo, iza leđa ljubaka sa nekom grizetom Klementinom Opaša se ali, kako ga Klementina jedino novaca radi ljubi, te u isto vrijeme vodi ljubav sa starijim nečeznjom advokatom Tibodi-om. Puki slučaj i oba se sastanu kod Klementine. Ona ih međusobno predstavi, rekavši: »Moja otac, Tibodie drži, da je Molinar njezin otac, a Molinar opet, da je Tibodie. Tu se sada odigravaju komični prizori između ove dvojice, dok napokon Alfred u trećem činu ne razjani cijelu situaciju.

Ne ču ni da govorim o vrstnoj podjelbi uloga, budući da se već na pokusima vidilo, da je svaki glumac svom svojom dušom proniknuo u svoju ulogu, te da je svaka rieč prije nego je izrečena, vrlo dobro izpitana, dali je na svome mjestu ili ne. Ovakav neumorni rad naših diletanata mora da bude upisan zlatnim slovima u danas-sutrašnju povjest razvitka hrvatskog kazališta u Puli.

Poziv diletanata.

P. n. gg. članovi »Dramatskog odsjeka«, umoljavaju se da svi dođu večeras na pokus »jedinствен muž i to u 7 sati.

Uprava.

Za družbu.

Slaveći Josipovo u Medulinu sabralo se je na predlog čast. zast. L. Kirca za družbu Sv. Ćirila i Metoda K 20, koje su predane blagajniku medulinske podružnice.

Nadjeno.

U posušilnici ostavio je netko u četvrtak novčarku sa nešto novca. Tko ju je zaboravio može se tamo obratiti.

Narodna radnička organizacija u Puli

obdržavati će u nedjelju dne 21. o. mj. u 3 sata po podne u velikoj dvorani »Narodnog doma« svoju

prvu godišnju glavnu skupštinu

sa slijedećim dnevnim redom:

1. Izvještaj o radu društvenom.
2. Izvještaj o društvenom stanju i imo-vini.
3. Eventualni predlozi.
4. Izbor nove uprave.

DOPISI.

Prilike a Krnici.

Krnica, 17. III. 1909.

Možda će Vam biti drago g. uredniče, da upoznaete naše jade i nevolje.

Mi pripadamo slavnoj vodojanskoj obćini, koja s nama postupa baš kao prava mačeha, a čudimo se tomu tim više, jer takovom obćinom upravlja politički komesar Paze. Vodojanska je obćina poslala po našem delegatu poziv, ču da težaci i u obće posjednici izraze želju, koliko siena, krumpira, ovsu, sjemena djeteline tele nabaviti uz umjerenu cieniu, jerbo da će sve to vlada dati, pošto je u ovim krajevima nestašica bila od svih tih proizvoda kod ovog siromašnoga puka. Tu istu stvar nam je javio iz oltara naš župnik. Ali jao nama, jer dok su svi u puljaskoj okolici dobili što su zaželeli, mi ovdama ništa, tako da biedan narod neznatno komu bi se više obratio, da ga pomogne. Niti jedan težak bilo u Krnici, bilo u Proštini nije do sada dobio te vladine blagodati! Je li ovo pravedno?

Molimo zato naše zastupnike dr. Laginju i dr. Zuccona, nek pitaju vladu, što je u stvari, jer je vrijeme siljanu skoro izteklo, a mi nijesmo ništa posijali, jer nam je pofalilo sjemena, a govoda nam stradaju radi pomanjkanja siena.

Noćas stricla udarila u kuću siromašnoga Zveka, te mu uništila kuću i ono malo žita i krumpira, što no je u njoj bilo; srećom biedan Pave ostao živ sa svojom ženom, ali ostao je bez krova i bez hrane. Pomozite dobri ljudi biednom Pavi, jer će inače stradati od biede.

Pred tri godine bila je komisija radi ustanovljenja škole u Proštini, pa jošte naša slavna Junt a Poreču nije riešila stvar, jer želi da naš puk ostane u tmini, ali da joj tako neškodji; ali uzalud, jer je naš puk »vjestan i dobro znađe, da je jedini njegov spas u hrvatskom kolu.

Pulki prijatelji.

Razne.

Pripomoćno društvo za talijansku prkos-gimnaziju u Pazinu.

Ovih je dana spomenuto društvo držalo godišnju skupštinu na kojoj je bio predčan izvještaj o lanskom djelovanju. Lanjske je godine spomenuto društvo imalo K 16.289.04 prihoda, a K 14.281.57 razhoda, na suviškom od K 2.007.47. Itakli smo ove brojke, da se vidi, kako se Talijani brinu na sve moguće načine, da uzdrže tu svoju prkos-gimnaziju. Ne samo da se ista uzdržava pokrajinskim novcem, dakle da i mi moramo doprinasti za nju, već je pokrajina ustanovila mnogo stipendija za djake, koji ju polaze.

Osim toga Talijani su razdijelili 14.280 kruna same lanske godine djacima na istoj. Naše pak pripomoćno društvo jedva životari. A ipak je pazinska gimnazija zavod, od kojega moramo očekivati najveću korist za naš narodni život.

Autonomija muslimana u Bosni.

Napokon se je došlo do sporazuma između vlade i muslimanskog odbora u pogledu njihove vjerske autonomije. Statut autonomni je redigiran, te će dobiti sankciju vladara.

PARTE ITALIANA.

NOTIZIE.

La scuola croata a Pola.

»Il Giornaleto« si occupò della nostra questione scolastica e rispondendo alla nostra domanda, quando pensano i signori adempire all'obbligo assunto d'instituire una scuola croata nella città di Pola, egli dice di aver informato e presso la Giunta comunale e presso la Giunta provinciale e di aver ricevuto la risposta che le dette autorità mai presero alcun deliberato in proposito. Noi non abbiamo mai asserito che qualcuna delle suddennate autorità abbia preso qualche deliberato in proposito, tutt'altro noi abbiamo domandato, quando pensano risolvere la questione e soddisfare le promesse, più ancora l'obbligo assunto. Quest'obbligo si assume l'on. capitano provinciale dott. Lodovico Rizzi verso il ministro dell'istruzione dr. Marchet. Quando il dr. Rizzi venne dal ministro per sollecitare il permesso per la apertura del ginnasio italiano di Pola il ministro gli disse di aver ricevuto una fondata protesta da parte dei croati della città di Pola e di non poter accordarle tal permesso se non fossero soddisfatti i giusti postulati della cittadinanza croata di Pola. Il Capitano provinciale gli rispose »beninteso«. Allora il ministro dr. Marchet osservò all'on. dr. Rizzi, che soltanto a questa condizione gli impartirà il permesso per instituire il ginnasio italiano.

Questo è la storia dell'obbligo assunto dai signori. Noi crediamo, che essi sono in dovere di adempire questa promessa, che li obbliga a soddisfare uno dei nostri più sacrosanti diritti.

Dalla risposta dell'organo dei signori del Comune pare che essi non siano disposti ad instituire la tante volte chiesta scuola croata, anzi essi ci dicono che la chiediamo dal Governo e ch'esso, se c'è necessità fondata in legge, c'è la instituirà. Noi non attendiamo l'instituzione della scuola popolare croata dal Governo, ma l'attendiamo dai fattori comunali e provinciali, che sono in dovere d'instituirela. Che ne abbiamo diritto e che c'è necessità fondata in legge lo abbiamo più volte dimostrato all'autorità e lo dimostrano i oltre cinquecento scolari che frequentano la scuola croata mantenuta col nostro denaro nella città e le centinaia di fanciulli che sono costretti per vari motivi a frequentare le scuole italiane e tedesche.

»Il Giornaleto« si lagna perchè noi siamo stati contrari all'instituzione del ginnasio italiano a Pola e dice, che gli italiani non si oppongono ad un'eventuale istituzione di una scuola croata da parte dello Stato. Ma »Il Giornaleto« dimentica la differenza che passa da l'una e l'altra cosa. Il ginnasio non fu istituito dallo Stato, ma dalla Provincia e dal Comune, dunque anche coi nostri mezzi. In secondo luogo tali fattori sono appunto quelli i quali ci negano i mezzi necessari per la nostra pubblica istruzione ed ostacolano in ogni modo possibile l'instituzione sia anche di una scuola popolare. Per il ginnasio di Pola poi, che non è come quello di Pisinio, che un ginnasio capriccio trovano subito mezzi a disposizione. Ecco la differenza che passa fra l'una e

l'altra questione. E fino a tanto che i signori ci negheranno ogni mezzo d'istruzione, sino a tanto che ostacoleranno a tutti i costi ogni nostro progresso fino a tanto, o signori, vi è inutile ogni appello ad un comune procedimento, è inutile ogni esortazione alla pace, giacché questa appunto col vostro procedere dimostrate di non volerla.

Le elezioni comunali a Trieste.

A quanto annunziano da Trieste, la lotta per le prossime elezioni comunali si prepara accanita. Il partito liberale avrà da sostenere la lotta coi socialisti e cogli sloveni. I primi hanno cominciato già la agitazione e tenuto varie adunanze. Essi attendono un valido appoggio da parte dei pensionati e dei servi dello stato, i quali pur non professandosi socialisti voteranno questa volta per il partito socialista democratico volendo in tal maniera dimostrare il loro malcontento. Il partito liberale (camorra) avrà a sostenere la lotta oltrechè nel corpo del suffragio universale, anche nel corpo degli impiegati.

Gli slavi entrano anche in lotta e ciò non solo nel territorio, ma anche nella città. Del partito cristiano-sociale, capitano dal Dr. Dompieri non si vede nessun movimento, cosicché non si sa, se anche questo partito scenderà in lotta.

L'esposizione agraria a Praga.

Ai 29 di maggio si apre a Praga l'esposizione agraria che rimarrà aperta sino al 6 di giugno.

Vialettini e i edizava: **Tiskara LAGINJA i DR.**
Odgozorni urednik: Jerko Maholja.

Mali oglašnik. Piccolo notiziario.

UČITELJICA u citari, s državnim ispitom polječinu u Beču, podučava od početka do najviše izobrazbe, pojedine ili u duvstvu, na 2 i više citara. Poduka također u glasoviru. Plaća se 4 K mesečno. — B, ulica Castropala 27, blizu nove njemačke škole.

PRODAJU se škripije (kašuni) u tiskari Laginja i dr., ul. Giulia br. 1.

VENDESI cassoni nella tipografia Laginja e comp., via Giulia 1.

Kuća di fabbrica „Anora“

Liniment.
Capsiol comp.,
surgicata di

Pain-Expeller Ancora

è universalmente riconosciuto quale miglior frizione lenitiva e revulsiva in caso d'infiammazioni; reperibile in ogni farmacia al prezzo di cent. 80, Cor. 1.40 e Cor. 2.— Acquistando questo rimedio rimedio domestico, non si accettano che solamente le bottiglie originali in scatola munita del nostro marchio di fabbrica, l'„Ancora“, ed in tal caso si avrà la sicurezza di aver ricevuto il prodotto originale.

Farmacia Dott. Richter al „León d'Oro“

in Praga,
Klášbetranská No. 5 nastro.
Spedizione giornaliera.

Ivovna kuća ura
E. WEISS,
Beč XVI.,
Kellingsgasse 1.

Kružna Remont. Glor
srebrna ura za
gospodu, sa tri jaka
fino izradjena po-
klopa, sa kamenu,
ide dobro, pismeno
jamstvo za tri godine
— mjenio K 18— samo K 8—
Razdijelje re uz pouzede.

Upozoruju se Hrvati na Rieci,
da se „**OMNIBUS**“
prodaje tamo kod g. Vjence-
slava Lenca, trgovca, u ulici
o o o del Fosso. o o o

4 para postola samo za K 7—

Radi obustave plaćanja više velikih tvornica prisiljen sam zalihu od 50.000 postola raspaćati duboko ispod tvorničke cijene. Radi toga prodajem svakomu 2 para postola za gospodu i 2 para za gospođe na podvoz, smedje ili crne kože, sa jako satilim podplatom, najnovije mode. Veličina po broju.

Sva četiri para stoje samo K 7—

Razaklije pouzedećem ili novac unapried
S. Korngold, trgovina postola
KRAKOV broj 90/L
Promjena dozvoljena a na zahtjev vraćam i novac.

Trgovina pokućstva i mramornih ploča

A. ŽUNIĆ i Comp.

PULA

ulica S. Martino — ulica Giosuè Carducci

! OBJAVA !

Častimo se javiti slavnomo općinstvu da smo uz naše, već više godina ob-
stojeće skladište

pokućstva

koje je uvijek snabdjeveno sa razno-
vrstnom robom, otvorili i svoju vlastitu radionicu

mramora

tako da možemo sada p. n. g. mušterije poslužiti uvijek i u svako doba svakovrstnim belgijskim i talijanskim mramorskim pločama.

Svaka se naručba obavlja bezod-
vlačno polak zahtjeva i mjere.

Sve radnje zasjecajuće u tape-
tarsku i stolarsku radnju obavljaju se solidno i uz najumjerenije cijene.

Odličnim štovanjem

A. Župić i Comp.

Auto-Hrvatsko parobrodarsko društvo
na dionice u Punta.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. veljače 1909. do opoziva.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svaki dan odim nedjelja	Od. i Dol.	Postaje	Dol. i Od.	Svaki dan odim nedjelja
prje podne				po podne
6.45 odl.		VPUNAT	dol.	4.35
6.— odl.		Krk	odl.	4.30
6.10 odl.		Glavotok	dol.	4.10
6.55 odl.		Malinska	odl.	3.25
7.— odl.		Omislaj	dol.	3.30
7.30 odl.		Rijeka	odl.	2.50
7.40 odl.			dol.	2.40
8.25 odl.			odl.	1.55
8.30 odl.			dol.	1.45
9.30 odl.			odl.	12.45

Pruga: Baška-Punat.

Utrik. Cetvrt. Subota	Od. i Dol.	Postaje	Dol. i Od.	Poned. Srijeda Petak
prje podne				po podne
4.50 odl.		VPunat	dol.	6.—
5.30 odl.		Baška	odl.	4.50

Uvjetno pristajanje u Staroj Bašci.
Ravnateljstvo si pridržuje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Agencija na Rijeci kod 1. Fakulteta, Via Andrija 25
PUNAT, dne 15. siječnja 1909.

RAVNATELJSTVO.

SVOJ K SVOMU!

Veliko skladište gotovih odijela i rubenine

Zadnja moda! za gospodu i dječake Najnoviji kroj!
u PULI ulica Giosuè Carducci br. 55.

Podpuna gotova odijela za svaku dobu godine, kabanica, paletots, rublja, ovratnika, ogrlica itd.

Primaju se naručbe za odijela po mjeri.

Roba iz najboljih tvornica sukna.

Cijene vrlo umjerene.

Preporuča se Slavenima

slavenska tvrdka TRANFIĆ.

SVOJ K SVOMU!

Skladište vina V. Karabaić

PULA, Via Flavia br. 19.

OBJAVA!

Čast mi je objaviti cienjenom obćinstvu grada Pule, da sam preuzeo na svoj vlastiti račun, vodstvo skladišta vina A. MOTIKA, Via Flavia br. 19.

Odličnim štovanjem

V. Karabaić.

BALSAMO DI THIERRY

unico e soltanto vero colla Monaca verde come Marca di fabbrica, efficace contro dolori dello stomaco, flatulenza, blenorrhagia, bruciore in gola, dolori di petto, rubeidine, acuti dolori nelle articolazioni ecc. Rimedio depurativo per le ferite; lenisce i dolori.

1/2 o 3/4; oppure 1 bottiglia per famiglia Cor. 5.—.

THIERRY Unguento di centifoglie

il più efficace rimedio domestico per posteme, bubboni, piaghe, lesioni, infiammazioni ecc. d'ogni specie. 2 dosi Cor. 3.60.

Si acquista all'origine: Farmacia all'Angelo custode di A. Thierry in Pregrada presso Rohitsch-Sauerbrunn.

Avvertimento: Tutti coloro che ordinano e ricevono un altro balsamo fittiziamente senza la mia marca di Monaca o di surrogati vengono soggetti al sequestro dei falsificati e a norma dei paragrafi 23 e 25 del Codice penale vengono condannati coll'arresto di un anno o colla multa di 4000 cor.

Deposito nelle migliori farmacie. — All'ingrosso presso le drogherie.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadrugare, košt uplatnju sadržnik dielova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član te društva od istoga 4%.

dinto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod uložanja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz, uz odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice

i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelja i blagdana zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u viali Carrara vijećnica kuća (Narodni Dom) prvi pod kruna, gdje dobivaju poželjne informacije.

Ravnateljstvo.

Jeder Art Buchbinderarbeiten werden in der Buchbinderel

LAGINJA e Cie., Via Giulia 1

übernommen und billig geliefert.

ŠIRITE I KUPUITE „OMNIBUS“. DIFFONDETE L'„OMNIBUS“.